

METAFORA ÎMBRĂCĂMINTEI ÎN EPISTOLELE PAULINE

TIBERIU BUHNĂ
Teologie Pastorală anul II

Despre veșminte în Sfânta Scriptură se vorbește încă de la început, atunci când Adam își dă seama că este gol și se rușinează în fața Domnului. Odată pierdută legătura firească dintre om și Creator, cel care nu a ascultat va fi îmbrăcat. Goliciunea lui se va acoperi, nu cu slava cerească, ci cu *haine de piele*, veșmânt menit să-l facă să poată parcurge timpul și locul în care se află până la moarte. De aici până la venirea Noului Adam, care s-a îmbrăcat în haina păcatului și a spălat-o în apele Iordanului, prin Botez, parcursul este plin de urcușuri și coborâșuri, de învățături, de promisiuni, de pedepse și de rătăcirii. Poporul lui Israel, îmbrăcat în haina trupească nu-și mai găsește calea, până când Mântuitorul vine și îi dă șansa, lui și neamurilor, de a se îmbrăca din nou în haina slavei, pe care a pierdut-o Adam. Oamenii au posibilitatea să umple din nou Raiul pierdut.

În sensul acesta, Sfântul Pavel îi încurajează pe primii creștini să se îmbrace, să ia altă haină, să se acopere de slava Domnului, care și-a dat viața pentru noi, învingând astfel păcatul strămoșesc.

Haină, veșmânt, îmbrăcăminte

Pornim studiul nostru despre metafora îmbrăcăminte în epistolele pauline, analizând frecvența termenilor din acest câmp semantic în Noul Testament (*haina*) și în epistolele Apostolului (*îmbrăcați-vă*).

II Cor. 5, 4 Că noi, cei ce suntem în cortul acesta, suspinăm îngreuiți, de vreme ce dorim să nu ne scoatem **haina** noastră, ci să ne îmbrăcăm cu cealaltă pe deasupra, ca ceea ce este muritor să fie înghițit de viață.

Luc. 15, 22 Și a zis tatăl către slugile sale: Aduceți degrabă **haina** lui cea dintâi și-l îmbrăcați și dați inel în mâna lui și încălțăminte în picioarele lui;

Apoc. 19, 16 Și pe **haina** Lui și pe coapsa Lui are nume scris: Împăratul împăraților și Domnul domnilor.

Rom. 13, 14 Ci *îmbrăcați-vă* în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre poftă.

Ef. 6, 11 *Îmbrăcați-vă* cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului.

Col. 3, 12, 14 *Îmbrăcați-vă*, dar, ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și prea iubiți, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă-răbdare, 14. Iar peste toate acestea, *îmbrăcați-vă* întru dragoste, care este legătura desăvârșirii.

I Petr. 5, 5 Tot așa și voi, fiilor duhovnicești, supuneți-vă preoților; și toți, unii față de alții, *îmbrăcați-vă* întru smerenie, pentru că Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har.

II Cor. 5, 3 Dacă totuși vom fi găsiți *îmbrăcați*, iar nu goi.

Ef. 4, 24 Și să vă *îmbrăcați* în omul cel nou, cel după Dumnezeu, zidit întru dreptate și în sfințenia adevărului.

Gal. 3, 27 Căci, câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați *îmbrăcat*.

Col. 3, 10 Și v-ați *îmbrăcat* cu cel nou, care se înnoiește, spre deplină cunoștință, după chipul Celui ce l-a zidit,

I Cor. 15, 53. Căci trebuie ca acest trup stricăcios să se *îmbrace* în nestricăciune și acest (trup) muritor să se *îmbrace* în nemurire.

„Apoi a făcut Domnul Dumnezeu lui Adam și femeii lui îmbrăcăminte de piele și i-a îmbrăcat” (Fc 3, 21)

Haine de piele: Expresie biblică ce desemnează cu ce i-a îmbrăcat Dumnezeu pe primii oameni după ce au fost scoși din Rai, în urma păcatului strămoșesc.¹⁸⁷

În Septuaginta, expresia este „kitonai dermatinous”, unde numele „kitonai” este un plural ce se traduce prin „haine” sau „tunici”, iar „dermatinous” este un adjectiv nominal, traducibil „de piele”, arătând substanța din care este făcut numele pe care îl determină. „Haine de piele” este o expresie în care accentul nu cade pe materialul din care sunt făcute hainele, nefiind vorba de vreo haină similară cu cele pe care le purtăm noi astăzi, confecționată dintr-o piele animală. De aceea, și interpretarea acestei expresii este preponderent alegorică. Părinții Bisericii nu s-au gândit deloc la un articol vestimentar și au susținut la unison că estet vorba despre un mediu de relaționare. La acest sens s-a ajuns pornind de la sensul de bază pe care-l dezvoltă pielea pentru corp, și anume: de înveliș și pliromă. Pielea este mediul care definește limita corpului, dar și mediul prin care interacționează cu lucrurile din afară, respectiv simțul tactil. Și cum simțul tactil este mai dezvoltat la nevăzători, este lesne de dedus alegoria hainelor de piele.¹⁸⁸

Prin aceste haine se înțelege acea tendință a omului de a cunoaște prin intermediul planului material. Această măsură este interpretată de Sf. Ioan Gură de Aur ca fiind o profilaxie, pentru ca omul să poată avea un stabiliment de unde să pornească la cucerirea înțelegerii duhovnicești. Hainele de piele sunt icoane ale hainelor luminoase purtate de oamenii duhovnicești. Substanța acestei expresii trimite către raportarea implicită la concepția despre creație și despre cădere și anticipează antitetic învelișul eshatologic de lumină sau modul cunoașterii prin har a raționalității cosmosului.¹⁸⁹

¹⁸⁷ Ștefan Buchiu (Pr. Prof. Dr.), Ioan Tulcan (Pr. Prof. Dr.), *Dicționar de teologie ortodoxă*, București, Ed. Basilica, 2019, p. 391.

¹⁸⁸ <https://www.erudit.org/fr/revues/theologi/2004-v12-n1-2-theologi976/011557ar.pdf>.

¹⁸⁹ Ștefan Buchiu (Pr. Prof. Dr.), Ioan Tulcan (Pr. Prof. Dr.), *Dicționar de teologie ortodoxă*, București, Ed. Basilica, 2019, p. 392.

Haina cea nouă pe care trebuie să o îmbrace creștinul, trebuie să fie în consens cu noul chip pe care omul îl poate dobândi odată cu opera de mântuire a lui Iisus Hristos. Pentru Pavel, *Chip al lui Dumnezeu* este Hristos. Învățătura Apostolului referitoare la aceasta este sintetizată în primul capitol al *Epistolei către Coloseni*, ca un imn liturgic al comunității creștine primare: *Care este chip al Dumnezeului Celui nevăzut, mai-întâi născut decât toată zidirea*.¹⁹⁰ Iată, măreția omului care se află în destinul său - el a primit porunca să devină dumnezeu.¹⁹¹

Unirea după lucrare a lui Dumnezeu și a omului, care a fost dăruită umanității prin crearea lui Adam „după chipul lui Dumnezeu”, a avut scopul de a conduce natura umană la unirea ipostatică cu Dumnezeu-Cuvântul în Hristos. Acest scop a reprezentat destinul original al lui Adam și el a rămas permanent și neschimbat - „căci sfaturile Domnului sunt nestrămutate” - și după cădere. Devine astfel limpede faptul că esența omului nu se află în materia din care a fost creat, ci în Arhetipul pe baza căruia a fost plăsmui și spre care tinde.¹⁹²

Vom porni analiza metaforei îmbrăcămintei, folosită de Apostolul Pavel, de la versetul „Apoi a făcut Domnul Dumnezeu lui Adam și femeii lui *îmbrăcămintă de piele* și i-a îmbrăcat” (Fc 3, 21). Sfinții Părinți consideră că după căderea protopărinților, ca ei să poată supraviețui, Dumnezeu „i-a îmbrăcat”, prin milostivirea sa „în haine de piele.” În această stare, ulterioară căderii, noile haine nu reprezintă trupul omului. Tot Părinții subliniază nu numai valoarea pozitivă a trupului, ci și adevărul creștin că, împreună cu sufletul, trupul alcătuiește prin compunere (sinteză) natura umană deplină.

Hainele de piele exprimă mortalitatea biologică (nekrotes) privită ca o a doua natură a omului de după cădere. „Așadar, mortalitatea a fost adusă din natura viețuitoarelor necuvântătoare asupra naturii create pentru nemurire prin economie” (Grigorie al Nyssei). Cele pe care le-a luat (omul) de la pielea animalului irațional sunt: împreunarea sexuală, concepția, nașterea, întinarea, alăptarea la sân, hrana, scurgerea seminței, creșterea de la mic la desăvârșit, floare vârstei, bătrânețea, boala, moartea¹⁹³, adică ceea ce astăzi numim viață biologică.

Desigur, trupul a îmbrăcat „hainele de piele”, a devenit „dens și solid”, e caracterizat de „această constituție densă și grea”, în vreme ce la Înviere, când își va regăsi desăvârșită natura lui dinainte de cădere, „va fi rețesut” „subtil și aerian”, va fi restaurat în „frumusețea lui cea mai bună și cea mai dorită”.¹⁹⁴

---

¹⁹⁰ Panayotis, Nellas, *Omul-animal îndumnezeit*, Editura Deisis, Sibiu, 2019, p.66.

¹⁹¹ Expresie a Sfântului Vasile cel Mare. Vezi Sfântul Grigorie Teologul, *Cuvânt funebru la marele Vasile*: „Nu sufăr a adora vreo creatură, ca unul ce sunt creatură, dar am primit poruncă să fiu dumnezeu”.

¹⁹² Panayotis, Nellas, *Omul-animal îndumnezeit*, Editura Deisis, Sibiu, 2019, p. 68.

¹⁹³ Sfântul Grigorie al Nyssei, *Despre suflet și înviere* 18, PG 44, 148C-149 A.

¹⁹⁴ Panayotis, Nellas, *Omul-animal îndumnezeit*, Editura Deisis, Sibiu, 2019, p. 83.

„Și a zis tatăl către slugile sale: Aduceți degrabă *haina* lui cea dintâi și-l îmbrăcați și dați inel în mâna lui și încălțăminte în picioarele lui;” (Luca 15, 22)

Omul căzut a renăscut odată cu întruparea lui Dumnezeu și a primit iarăși șansa de a se bucura de slava Lui. Pe Muntele Tabor, Iisus Hristos s-a arătat în plinătatea sa dumnezeiască, dându-ne și nouă speranța de a locui alături de El în lăcașurile din cer, dar nu în hainele cele de piele, ci în hainele „din pământul celor vii”. Sfântul Apostol Pavel îi îndeamnă pe primii creștini să se îmbrace încă din această viață cu Domnul Iisus Hristos, întru dragoste, întru smerenie, în omul cel nou.

Din marea Sa dragoste pentru oameni, Dumnezeu a luat trup omenesc, a luat și El o perioadă în hainele de piele, dar fără de păcat. Primul indiciu despre hainele Mântuitorului apare în Luca 2, 12: „Și acesta va fi semnul: Veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle.” Este prima haină pe care a purtat-o, Cel care S-a îmbrăcat total în umanitatea noastră, o umanitate limitată și care sfârșește în moarte. Icoanele ortodoxe ale Nașterii nu se înșală deloc atunci când îl reprezintă pe micul Iisus fiind înfășat total cu pânzele scutecelui. Ele anunță deja moartea Sa. Hainele lui Iisus la nașterea Sa ne descoperă, așadar, drumul său: El a venit pentru a se uni cu noi în toate detaliile noastre umane, pentru a se face frate cu noi în umanitate până la moarte.¹⁹⁵

O altă abordare a acestei teme, ar putea fi direcționată spre îmbrăcămintea preoțească așa cum apare ea încă din Vechiul Testament. În acest sens cităm câteva pasaje din articolul lui Iustinian Bălașa, *Aaron și Melchisedec - cele două preoții*:¹⁹⁶

„Dumnezeu a ales îndată pe Aaron ca chip (tip) al lui Hristos care știe să le împlinească toate cu ușurință. Hristos în activitatea lui Aaron, căci spre a desăvârși slăbiciunea legii, în Hristos, a ridicat la preoție pe Aaron și l-a adăugat cu folos fericitului Moise. Căpetenia tuturor și Arhiereul tuturor este Hristos, de aceea Ap. Pavel zice: „Toate le pot în Hristos, Cel ce mă întărește pe mine” (Filip 4,13). Aici fiii lui Aaron sunt văzuți ca ucenicii lui Hristos. Așa cum fiii lui Aaron i-au succedat în Arhierie, așa L-au succedat Apostolii pe Hristos. Și toți urmașii Lui au puterea preoției de la Hristos. Fără Hristos nu ar putea fi arhieriei și preoți. În preoția lor văzută se continua preoția la început văzută apoi nevăzută a lui Hristos. Un singur Arhieriu e lucrător în toți în cursul timpului. Și veșmântul preotului în N. Testament prefigura ceva: „Vor face veșmânt sfânt al lui Aaron spre sfințire cu care să-mi preoțească Mie” (Ieș 18,2-3). Veșmintele preoților legii vechi prefigurau pe Hristos ca îmbrăcămintea a sufletelor sfinte.

¹⁹⁵ Maurice Carrez, *Souffrance et gloire dans les Épîtres pauliniennes*, Revue d'Histoire et de Philosophie religieuses, Année 1951, 31-3, pp. 343-353.

¹⁹⁶ Iustinian Bălașa, *Aaron și Melchisedec - cele două preoții*, Anuar XIX 2015-2016, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca Facultatea de Teologie Ortodoxă, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017, pp. 23-24.

Preoților li se cere în mod deosebit să fie îmbrăcați în Hristos, în virtuțile Lui de curățire și dăruire jertfelnică. Sf. Ap. Pavel zice: „Îmbrăcați-vă în Domnul nostru Isus Hristos” (Rom 13,14), iar Isaia spune „Să se veselească sufletul meu întru Domnul că m-a îmbrăcat în haina mântuirii și în veșmântul bucuriei”(Is 61,10).

Legea împodobește pe Aaron ca în umbre, referind la Hristos slava îmbrăcăminteii lui felurite împodobită. În alcătuirea ei meșteșugită, e o țesătură cu o rațiune tainică și subțire care indică prin ghicitură slava Mântuitorului. Cei ce au luptat veșmintele s-au umplut de înțelepciunea cea de la Dumnezeu care i-a călăuzit la o lucrare împodobită și bogată și înflorită și a înscris în veșminte slava lui Hristos.

Acest lucru l-a zis și David: „Pe preoții lui îi voi îmbrăca cu izbăvire și cuvioșii lui cu bucurie se vor bucura.”(Ps 131,16) și Apostolul Pavel scrie „Îmbrăcați-vă în Domnul nostru Iisus Hristos” (Rom 13,12-14).”

Concluzia acestei analize succinte, se referă la paralela care se poate face între pierderea veșmântului duhovnicesc a lui Adam și redobândirea lui prin credință și harul Duhului Sfânt, dar pe care ni l-a făcut Dumnezeu prin actul întrupării, al morții și al învierii Mântuitorului. Sfântul Pavel pare să folosească cuvintele din aria semantică a veșmintelor, dar mai ales verbul la modul imperativ *îmbrăcați-vă*, ca un îndemn la veghere și ca o încurajare pentru cei care vor să-I urmeze Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, *care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire s-a pogorât din ceruri și s-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și s-a făcut om.*

„Cântare nouă să-Ți cânte Ție, Hristoase, toată făptura, că din Fecioară Te-ai născut și în Iordan Te-ai botezat. Oamenii duhovnicește să se veselească, proslăvind sărbătoarea strălucitei noastre luminări, împreună cu dumnezeiescul Grigorie, să cântăm zicând: „Este timpul înnoirii, să ne înnoim de sus, ziua rezidirii, să ne îmbrăcăm în Noul Adam, ziua luminării, să ne luminăm dumnezeiește”; ca întru înnoirea duhului să începem a umbla și cu îngerii totdeauna să cântăm cântarea cerească: Aliluia!”¹⁹⁷

Bibliografie

- *Acatistul Botezului Domnului;*
- Bălașa, Iustinian, *Aaron și Melchisedec - cele două preoții*, Anuar XIX 2015-2016, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca Facultatea de Teologie Ortodoxă, Editura Renașterea Cluj-Napoca, 2017;
- Carrez, Maurice, *Souffrance et gloire dans les Épîtres pauliniennes*, Revue d'Histoire et de Philosophie religieuses, Année 1951;
- Nellas, Panayotis, *Omul-animal îndumnezeit*, Editura Deisis, Sibiu, 2019;
- Pr. Prof. Dr. Buchiu, Ștefan, Pr. Prof. Dr. Tulcan, Ioan, *Dicționar de teologie ortodoxă*, București, Ed. Basilica, 2019.

---

¹⁹⁷ *Acatistul Botezului Domnului*, Condacul 11.